

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

**«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ
І ВИРОБНИЦТВУ»**

**Екологізація виробництва та охорона природи як основа
збалансованого розвитку**

18 березня 2026 року

Білі Церква
2026

УДК 001.895:338.43:378-053.6:502/504:502.131.1(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г наук.

Мельниченко О.М., д-р с.-г. наук.

Олешко В.П., канд. с.-г. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Мостипан О.В., д-р філософії.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу

Екологізація виробництва та охорона природи як основа збалансованого розвитку: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 18 березня 2026 р. – Білоцерківський НАУ. – 80 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

призводить до формування активної біологічної мембрани на поверхні коренів, яка регулює надходження елементів живлення та блокує поглинання рослинами токсичних сполук, зокрема залишків пестицидів.

Крім того, біочар сприяє оптимізації реакції ґрунтового розчину. На чорноземах глибоких вилугуваних він забезпечує буферний ефект, запобігаючи підкисленню. Важливим аспектом є також зростання вмісту лабільного вуглецю, що активізує процеси гуміфікації. Застосування мікробіологічних агентів на фоні біочару інтенсифікує ферментативну активність ґрунту (зокрема дегідрогеназну та інвертазну), що є індикатором відновлення біологічного «здоров'я» агроecosистеми [4].

Подальші дослідження будуть спрямовані на визначення оптимальних концентрацій біочару та підбір специфічних штамів мікроорганізмів для конкретних типів чорноземів. Отже, спільне застосування біочару та мікробіологічних препаратів на чорноземах глибоких є ефективним технологічним прийомом, що забезпечує комплексну покращувальну дію на агрофізичний стан та поживний режим ґрунту. Такий підхід відповідає принципам низьковуглецевого сільського господарства та забезпечує сталість врожайності сільськогосподарських культур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Палапа, Н. В., & Гончар, С. М. (2022). Екологічні ризики, пов'язані із сільськогосподарською діяльністю людини. *Агроecологічний журнал*, (1), 68-80. DOI:<https://doi.org/10.33730/2077-4893.1.2022.255189>
2. Ганженко, О. М., & І. І. Злиденний. (2023). Вплив обробки насіння *Sorghum bicolor* (L.) Moench. біологічними препаратами на його посівні якості. *Агробіологія*, 2 (183), 13–20. DOI:<https://doi.org/10.33245/2310-9270-2023-183-2-13-20>
3. Нурмухаммедов, А. К., & Ганженко, О. М. (2022). Застосування біочару у сільському господарстві (огляд літератури). *Біоенергетика*, (1-2), 19-21. DOI:<https://doi.org/10.47414/be.1-2.2022.271345>
4. Xu N, Tan G, Wang H, Gai X (2016) Effect of biochar additions to soil on nitrogen leaching, microbial biomass and bacterial community structure. *Eur. J. Soil Biol.* 74:1–8. <https://doi.org/10.1016/J.EJSOBI.2016.02.004>.

УДК 556.53:597.2/.5-044.591.4

ЖДАНОВ Ю.С., ЛІСЕЦЬКИЙ О.А., здобувачі вищої освіти

Науковий керівник – **КУНОВСЬКИЙ Ю.В.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІХТІОЦЕНОЗІВ ЕКОСИСТЕМ МАЛИХ РІЧОК

Узагальнено матеріали вітчизняних наукових джерел та дані власних досліджень, що до характеру змін в іхтіофауні малих річок, на прикладі р. Кам'янка. Проаналізовано видову різноманітність, об'єктів іхтіофауни, яка показала поступову зміну від реофільних до лімнофільних видів.

Ключові слова: адаптивна здатність, іхтіофауна, аборигенні види риб, трансформація видового складу.

Вступ. Малі річки є найбільш вразливою ланкою гідрографічної мережі України. Вони першими реагують на кліматичні флуктуації та локальне антропогенне навантаження. За останнє десятиріччя трансформація іхтіоценозів малих річок набула критичного характеру через поєднання традиційних факторів (зарегулювання стоку, забруднення) та нових деструктивних впливів, пов'язаних із гідротехнічними руйнуваннями та зміною гідрохімічного режиму водних об'єктів. Саме вивчення цілісних самостійних природно-біологічних структур в комплексі, якими є водозбірний річковий басейн, та власне саме русло річки, дозволяє виявити особливості трансформації іхтіоценозів в біосистемі, та оптимізувати параметри природокористування [1,2,3].

Мета дослідження – Охарактеризувати та провести аналіз динаміки трансформації видового складу та структурних показників іхтіофауни малих річок (на прикладі басейну р. Кам'янка), вказавши на основні фактори трансформації та зміни гідрохімічних умов в біоценозах малих річок.

Результати досліджень. Нами були проаналізовані всі іхтіологічні дані, які були зібрані в період проведення досліджень. Вилучені в досліджуваній ділянці водойми об'єкти іхтіофауни у кількості 136 екземплярів, яких класифікували за розмірно-ваговими та віковими показниками, що дозволило встановити видовий склад р. Кам'янка, та їх вікове співвідношення від однолітки до дорослих вікових груп. Визначення лінійних та вагових показників вказували на відповідність взаємозв'язку у співвідношенні віку та лінійних та вагових показників.

Аналіз видового складу свідчить про поступову заміну типових річкових (реофільних) комплексів на озерно-ставкові (лімнофільні) групи. Прикладом таких явищ є зникнення вразливих реофільних видів: спостерігається стрімке скорочення популяцій видів-індикаторів чистої води та швидкої течії, таких як **судак звичайний** (*S. Lucioперca*), **щука звичайна** (*E. luceus*), **в'юн звичайний** (*M. fossilis*), **карась золотий** (*C. carassius*), **піщур звичайний** (*G. Gobio*), **синець звичайний** (*B. Ballerus*), **бистрянкa звичайна** (*A. Bipunctatus*), **головень** (*Squalius cephalus*) та **ялець звичайний** (*Leuciscus leuciscus*).

Натомість основу або значну частну біомаси (до 30–40%) у сучасних іхтіоценозах малих річок складають види з високою адаптивною здатністю, такі як **карась сріблястий** (*Carassius gibelio*), **плітка** (*Rutilus rutilus*), **чебачок амурський** (*P. Parva*), **лин звичайний** (*T. tinca*) та **окунь** (*Perca fluviatilis*).

Біоіндикаційна оцінка стану екосистем надає змогу оцінки глибину трансформації, що до показників видового багатства малої річки. У багатьох малих річках спостерігається явище «спрощення іхтіоценозу», де індекс різноманіття Шеннона знижується до значень $H < 1,5$, що свідчить про нестабільність екосистеми та високий рівень екологічного стресу. Абсолютна чисельність риб становить 0,35 екз./м² площі водного дзеркала водойми.

Висновок. Трансформація іхтіоценозів малих річок у останні роки набула вектору «лімнофілізації» та «інвазивної домінації». Основними загрозами залишаються гідроморфологічні зміни русел та втрата нерестовищ. Для збереження біорізноманіття необхідне впровадження заходів з ревіталізації малих річок, зокрема демонтаж незаконних або неефективних гідроспоруд для відновлення вільної течії та природного самоочищення водних об'єктів. дослідивши природну кормову базу ділянки р. Кам'янка, можемо зробити висновок, що показали біопродуктивності основних груп кормових гідробіонтів, перебувають у задовільному стані та можуть забезпечити необхідне живлення та виживаність місцевої іхтіофауни.

За проведеними дослідженнями в умовах чисельність цінних промислових видів риб є незначною. Таким чином для поліпшення рибопродуктивності без проведення інтенсифікаційних заходів для таких водойм рекомендується розширення іхтіофауни за рахунок введення промислово цінних видів риб а саме інтродуцентів таких як білий та строкатий товстолобики, та білий амур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Хільчевський В. К. Гідрохімічний стан малих річок України в умовах антропогенного навантаження. – К., 2023.
- 2.Новіцький Р. О. Іхтіофауна малих річок Придніпров'я: трансформація під впливом інвазій. – Д., 2024.
- 3.Матеріали науково-практичної конференції «Екологія водних систем – 2024».

УДК: 639.3.05

ПОЛЯКОВ Р.С., КОРЧЕВСЬКИЙ Д.Г., ПОРУБАНСЬКИЙ А.В., магістранти
Науковий керівник – **ГЕЙКО Л.М.,** канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ВПЛИВ РІЗНИХ ТИПІВ ГОДІВЛІ НА ДИНАМІКУ РОСТУ БАРБУСА СУМАТРАНСЬКОГО

Доведено переваги у використанні комбінованого типу годівлі барбуса суматранського *Puntius*

енергії: досвід України та країн ЄС.....	53
Шведченко О.І., Онищенко А.В., Шулько О.П. Причини та наслідки забруднення р. Дніпро у межах м. Києва.....	55
Яременко П.А., Ліщук А.М. Регенеративний потенціал поєднання біочару та мікробіологічних препаратів у відновленні функціонального стану чорноземів глибоких.....	57
Жданов Ю.С., Лісецький О.А., Куновський Ю.В. Трансформація іхтіоценозів екосистем малих річок.....	58
Поляков Р.С., Корчевський Д.Г., Порубанський А.В., Гейко Л.М. Вплив різних типів годівлі на динаміку росту барбуса суматранського.....	59
Столярчук В.В., Лівиний І.А., Куновський Ю.В. Систематичний огляд іхтіофауни р. Протока.....	61
Слепньов О.Л., Куновський Ю.В. Аналіз технології вирощування прісноводної креветки <i>Macrobrachium rosenbergii</i> в установках замкненого водопостачання.....	63
Васильчук Ю.А., Трофимчук А.М. Біологічні аспекти регуляції нерестового циклу австралійського рака (<i>Cherax quadricarinatus</i>) в умовах аквакультури.....	65
Григоровський О.А., Григоровський В.А., Онищенко Т.І., Дубовий В.І. Агроекологічні особливості моніторингу росту і розвитку кореневої системи рослин озимих зернових культур в вегетаційному досліді і екстремальних умовах перезимівлі.....	67
Нерубенко І.О., Мурга М.С., Стадник В.І., Дубовий В.І. Еколого-методологічні основи вирощування томата в умовах енергозберігаючої ґрунтової теплиці.....	69
Слюсаренко С.В., Трофимчук А.М. Технологія зимівлі риби.....	71
Нетека О.П., Дубовий В.І. Агроекологічні основи удосконалення систем поливу сільськогосподарських культур.....	72
Кушнірук В.П., Трофимчук А.М. Оптимізація умов утримання та годівлі австралійського рака (<i>Cherax quadricarinatus</i>) в умовах аквакультури.....	74
Мурга М.С., Нерубенко І.О., Стадник В.І., Дубовий В.І. Агроекологічні особливості вирощування олійної редьки на сидерат в умовах еколого-вегетаційного майданчику.....	76
Стадник В.І., Нерубенко І.О., Мурга М.С., Рудюк С.В., Дубовий В.І. Агроекологічні особливості морозо- та зимостійкості рослин озимих зернових культур різних строків посіву в екстремальних природних умовах.....	77